

Raport
zespołu oceniającego Państwowej Komisji Akredytacyjnej
z wizytacji przeprowadzonej w dniach 14-15 maja 2010 r.
na Wydziale Stosowanych Nauk Społecznych
Wyższej Szkoły Europejskiej im. ks. Józefa Tischnera w
Krakowie dotyczącej oceny jakości kształcenia na kierunku
„socjologia” na poziomie studiów pierwszego stopnia.

Informacje wstępne.

1. Skład Zespołu Oceniającego.

Wizytację przeprowadził Zespół Oceniający w składzie: prof. dr hab. Andrzej Wójtowicz (przewodniczący, członek PKA), prof. dr hab. Józef Styk (ekspert PKA), dr hab. Anna Matuchniak-Krasuska (ekspert PKA), mgr Grzegorz Laskowski (ekspert ds. formalno – prawnych PKA), Łukasz Dziamski (przedstawiciel PSRP, ekspert PKA).

2. Krótką informacją o procesie przygotowania do wizytacji i jej przebiegu.

Państwowa Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na wizytowanym kierunku.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Władze Uczelni stworzyły bardzo dobre warunki pracy zespołu wizytującego.

Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedłożonego przez Uczelnię Raportu Samooceny, przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji dotyczącej: organizacji Uczelni, spraw kadrowych oraz toku studiów, a także rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, jego pracownikami i studentami ocenianego kierunku oraz przeprowadzonych hospitacji zajęć dydaktycznych.

Część I. Uczelnia i jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów oraz ich organy.

1. Ocena misji i strategii uczelni, pozycji uczelni w środowisku oraz jej roli i miejsca na rynku edukacyjnym, ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia jakości kształcenia i ocenianego kierunku studiów.

Uczelnia celująca w wysokie standardy kształcenia na preferowanych i uznanych kierunkach studiów w naukach społecznych. Kooperacja z autorytetami ze środowisk uniwersyteckich. Promocja i uczestnictwo w badaniach problemów szczególnie społecznie wrażliwych o interdyscyplinarnych kompetencjach metodologicznych i teoretycznych. Ośrodek promocji młodych pracowników nauki. Sprawdzona strategia wiązania wybitnych osób ze środowiska uniwersyteckiego z utalentowanymi młodszymi pracownikami nauki. Szanse rozwoju ośrodka limitowane dynamiką procesów zewnętrznych, redukcją rekrutacji i zainteresowań tego typu studiami.

Uczelnia kształci studentów na europejskim poziomie zgodnie z wymogami Procesu Bolońskiego. Równocześnie przygotowuje swoich studentów do kształcenia na poziomie magisterskim oraz do podjęcia aktywności na rynku pracy po ukończeniu studiów I stopnia. Misję tę realizuje poprzez następujące cele strategiczne: wysoki poziom kształcenia możliwy do osiągnięcia poprzez zatrudnienie wysoko wykwalifikowanej kadry nauczycieli; „kształcenie w sposób maksymalnie praktyczny [...] gwarantujące sukces na europejskim rynku pracy”, popieranie inicjatyw studenckich, rozwój infrastruktury Szkoły; wysoki poziom nauczania języków obcych. Szkoła osiąga te cele m.in. poprzez kształtowanie korzystnej współpracy z krakowskim środowiskiem akademickim i bibliotekami uczelnianymi. W dniu 30.09.2009 r. zawarto porozumienie z Uniwersytetem Jagiellońskim o współpracy. Aktualnie obowiązuje umowa z Biblioteką Jagiellońską i Biblioteką Politechniki Krakowskiej o udostępnieniu zbiorów studentom WSE.

2. Ocena zgodności kompetencji organów uczelni oraz jednostki prowadzącej oceniany kierunek studiów, zwanej dalej jednostką, określonych przepisami wewnętrznymi uczelni i podejmowanych działań z obowiązującymi powszechnie przepisami prawa.

Organy Uczelni oraz Wydziału zostały powołane zgodnie z przepisami wewnętrznymi Uczelni. Składy Senatu i Rady Wydziału są zgodne z przepisami powszechnie obowiązującymi oraz Statutem Uczelni.

Zakres spraw regulowanych uchwałami Senatu jest zgodny z jego statutowymi oraz ustawowymi kompetencjami. Senat wywiązał się z obowiązku ustawowego w zakresie art. 169 ust. 2 ustalając warunki i tryb rekrutacji oraz formy studiów na poszczególnych kierunkach, podając uchwałę do wiadomości publicznej nie później niż do dnia 31 maja roku poprzedzającego rok akademicki, którego uchwała dotyczy, i przesyłając ją ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego.

Senat wywiązał się także z obowiązku wynikającego z art. 130 ust. 2 i 8 ustawy, tj. określił zasady ustalania zakresu obowiązków nauczycieli akademickich, rodzajów zajęć dydaktycznych objętych zakresem tych obowiązków, w tym wymiar zadań dydaktycznych dla poszczególnych stanowisk, oraz zasady obliczania godzin dydaktycznych. Wysokość pensum dydaktycznego została określona w sposób zgodny z art. 130 ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.).

Rektor jest zatrudniony w Uczelni jako podstawowym miejscem pracy na podstawie umowy o pracę i w prawidłowy sposób wywiązuje się z obowiązków wynikających z art. 35 ust. 1 ustawy.

Opłaty za wydawane dokumenty zostały ustalone przez Rektora zgodnie z ustaleniami § 20 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224, poz. 1634).

Rada Wydziału wywiązuje się z obowiązków ustawowych przewidzianych art. 68 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym dla podstawowych jednostek organizacyjnych uczelni, zatwierdzając plany i programy studiów prowadzonych w ramach poszczególnych kierunków.

Zgodnie z przepisami art. 76 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym Dziekan jest zatrudniony w Uczelni jako podstawowym miejscem pracy (na podstawie umowy o pracę).

Z obowiązku nakładanego w art. 130 ust. 5 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym na kierownika jednostki organizacyjnej, tj. ustalenia szczegółowego zakresu i wymiaru obowiązków nauczycieli akademickich, wywiązuje się Dziekan.

Studenci we wskazanych w Ustawie organach kolegialnych uczelni są reprezentowani w zakresie zgodnym z wymogami (Senat, Rada Wydziału, komisje dyscyplinarne).

Regulamin studiów uchwalony został z zachowaniem ustawowej procedury we współpracy ze studentami, choć z naruszeniem nakazanego terminu. Jest aktem

sformułowanym zrozumiale i łatwym w interpretacji. Jego postanowienia zasadniczo nie rodzą zastrzeżeń. Zasluguje na ocenę pozytywną, po uwzględnieniu uwag szczegółowych wskazanych w Załączniku nr 2.

Regulamin przyznawania pomocy materialnej zawiera dwa istotne naruszenia przepisów Ustawy. Określenie w nim zawiłych terminów prawa do wnioskowania o przyznanie świadczeń socjalnych bezpodstawnie ogranicza studentów w dostępie do ustawowo gwarantowanej pomocy, zaprzeczając istocie tejże pomocy. Prowadzi to do niemożności pozytywnego ocenienia Regulaminu, choć został on wprowadzony w trybie zgodnym z Ustawą i jest przystępny w lekturze. Dalsze uwagi przedstawiono w Załączniku nr 2.

Zasady odpłatności za usługi edukacyjne określono w Regulaminie odpłatności za studia i inne formy kształcenia. Dobrym rozwiązaniem jest kompleksowe zgromadzenie wszelkich zasad odpłatności w jednym akcie. Są one jasno określone, ogłoszone z odpowiednim wyprzedzeniem. Szczegółowe uwagi przedstawiono w Załączniku nr 2.

Stosowany wzorzec umowy o świadczenie usług edukacyjnych nie gwarantuje dostatecznej ochrony praw konsumenta jakim jest student. Brakuje w nim wskazania okresu na jaki zawierana jest umowa oraz stawki czesnego jaką zobowiązany jest uiszczać student (zamiast tego odsyła się do zewnętrznych regulacji). Ponadto konstrukcja postanowień umownych zezwala uczelni na dokonywanie zmian wysokości opłat bez zmiany (aneksu) umowy. Powyższe rozwiązania były kwestionowane jako niedozwolone klauzule umowne przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Zważywszy na fakt, że wady wzorca umowy były wskazane w raporcie z wizytacji kierunku „Filologia angielska” dokonanego przez zespół Państwowej Komisji Akredytacyjnej w roku akademickim 2008/2009 (s. 24-25 tegoż raportu) i nie zostały usunięte, wzorzec umowy należy ocenić negatywnie. Szersze uzasadnienie zawiera Załącznik nr 2.

Wnioski: Wewnętrzne regulacje uczelni dotyczące studentów zawierają postanowienia niezgodne z prawem lub krzywdzące studentów. Dotyczy to zwłaszcza sposobu określenia wzajemnych zobowiązań w umowie oraz zasad dostępu do świadczeń pomocy materialnej z budżetu Państwa. Rekomendujemy usunięcie niezgodności w drodze niezwłocznej nowelizacji wskazanych aktów oraz zmianę wzorca umowy zawieranej ze studentami.

3. Ocena struktury organizacyjnej jednostki w kontekście realizowanych przez nią zadań naukowych i dydaktycznych.

.

Socjologia w WSE nauczana jest na Wydziale Stosowanych Nauk Społecznych, obejmującym 4 katedry: Katedrę Interdyscyplinarnych Badań nad Językiem, Katedrę Integracji Europejskiej, Katedrę Socjologii i Antropologii Społecznej, Katedrę Międzynarodowych Stosunków Politycznych. Minimum kadrowe dla socjologii stanowią 9 nauczycieli akademickich ze stosownymi tytułami, w tym znakomitości. Ponadto praktykę dydaktyczną podejmuje 25 pracowników dla ponad 240 studentów (187 na studiach stacjonarnych, 60 – niestacjonarnych, razem 247). Na Wydziale studiuje 1258 studentów (705 w trybie stacjonarnym 553 – niestacjonarnym). Większość pracowników naukowo-dydaktycznych, w tym wszyscy samodzielni, pracują w WSE na drugim etacie. Ich podstawową afiliacją jest Uniwersytet Jagielloński. Związanie ról zawodowych pracowników UJ z WSE ustanawia korzystną praktykę wizytowanej szkoły, otwiera ją na kooperację ze środowiskiem naukowym UJ stymulując rozwój młodszej kadry naukowej, w tym swoich absolwentów wiążąc ich kontaktami z pracodawcami i uczelniami zagranicznymi.

4. Informacja o liczbie studentów oraz ocena spełnienia wymagań określonych dla uczelni publicznych w art. 163 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.).

Tabela nr 1.

Forma kształcenia	Liczba studentów		Liczba uczestników studiów doktoranckich	
	uczelni	jednostki	uczelni	jednostki
Studia stacjonarne	705	705	0	0
Studia niestacjonarne	560	560	0	0
Razem	1265	1265	0	0

Wnioski: Uczelnia ma strukturę jednowydziałową. Liczba studentów Uczelni jest tożsama z liczbą studentów Wydziału. Osoby studiujące w formie stacjonarnej stanowią ok. 56% ogółu. Proporcje liczb studentów stacjonarnych i niestacjonarnych są podobne do proporcji w uczelniach publicznych (na uczelniach niepublicznych częsta jest przeciwna tendencja).

5. Informacje o prowadzonych przez jednostkę kierunkach studiów i dotychczasowych wynikach ocen/akredytacji, a także posiadanych uprawnieniach do nadawania stopni naukowych i prowadzonych studiach doktoranckich.

Posiada także uprawnienia do kształcenia na kierunkach:

- socjologia – studia I stopnia (dotychczas nieoceniany przez PKA),
- stosunki międzynarodowe – studia I i II stopnia (dotychczas nieoceniany przez PKA),
- International Relations (studia w języku angielskim) – studia I i II stopnia (dotychczas nieoceniany przez PKA),
- filologia: filologia angielska – studia I stopnia (ocena pozytywna Prezydium PKA z 23 kwietnia 2009 r. do r. a. 2014/2015),
- bezpieczeństwo narodowe – studia I stopnia (dotychczas nieoceniany przez PKA).

W toku wizytacji przedłożono decyzje ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego potwierdzające prawo do kształcenia na powyższych kierunkach.

Wydział nie posiada uprawnień do nadawania stopni naukowych, a zatem także nie prowadzi się studiów doktoranckich.

6. Liczba studentów ocenianego kierunku studiów.

Tabela nr 2.

Poziom studiów	Rok studiów	Liczba studentów studiów		Razem
		stacjonarnych	niestacjonarnych	
I stopnia	I	24	45	69
	II	30	38	68
	III	48	23	71
Razem		102	106	208

Wnioski: Malejące regularnie zainteresowanie studiami na kierunku „socjologia”. Regularnie zwiększa się proporcjonalna przewaga studentów niestacjonarnych nad stacjonarnymi (tendencja przeciwna do ogólnouczelnianej).

Uczelnia spełnia warunki solidnego prowadzenia studiów na kierunku socjologia I stopnia. Dysponuje sprawdzoną strukturą formalną i administracyjną. Staranniejszej kontroli winna poddać sprawy regulaminów studiów, pomocy materialnej oraz zasad odpłatności .

Część II. Koncepcja kształcenia i jej realizacja.

1. Cele kształcenia i deklarowane kompetencje absolwenta.

1.1 Ocena zgodności określonej przez uczelnię sylwetki absolwenta z uregulowaniami zawartymi w standardzie oraz struktury kwalifikacji absolwenta z przyjętymi w ramach Procesu Bolońskiego tzw. deskryptorami efektów kształcenia, tj. czy zakładane cele kształcenia oraz kompetencje ogólne i specyficzne, które uzyskają absolwenci odnoszą się do wiedzy, umiejętności i postaw, w tym umiejętności stosowania w praktyce zdobytej wiedzy, dokonywania ocen i formułowania sądów, komunikowania się z otoczeniem, kontynuacji kształcenia przez całe życie, a także czy przewidziano udział pracodawców w kształtowaniu koncepcji kształcenia oraz uwzględniono potrzebę dostosowania kwalifikacji absolwenta do oczekiwań rynku pracy.

Sylwetka absolwenta nie budzi zastrzeżeń ani poprzez odniesienie do standardów, ani też do realizacji tych założeń w praktyce. Stwierdzono, że wszystkie zapowiadane kompetencje są możliwe do osiągnięcia w WSE.

Po analizie programów i hospitacjach zajęć, a także po rozmowach z pracownikami, nie ma wątpliwości, że WSE zapewnia studentom wysoki poziom wiedzy teoretycznej i metodologicznej, kompetencje praktyczne (zarówno „miękkie” jak i profesjonalne umiejętności np. z PR), znajomość języków obcych. Uczelnia dba o standardy etyczne (na hospitowanych zajęciach z PR prowadzący poruszał nie tylko problemy technik komunikowania ale także o problemy mówienia prawdy i rzetelności dostarczania informacji). Potwierdzono udział pracodawców w kreowaniu planów i programów studiów (*vide* specjalności, badania fokusowe pracodawców).

1.2 Ocena zasad rekrutacji i sposobu selekcji kandydatów.

Zasady rekrutacji omówiono wyczerpująco w „Raporcie samooceny”, oddzielnie dla każdego roku począwszy od 2004/2005. Nie budzą zastrzeżeń. Kandydaci przyjmowani są na studia na podstawie rozmowy kwalifikacyjnej (obejmującej motywację, wiedzę ogólną o świecie współczesnym); każdy z elementów oceniany na maksymalnie 30 punktów, łącznie 60. Komisja może przyznać dodatkowe 10 pkt za udział w olimpiadach przedmiotowych oraz

10 pkt za potwierdzoną dokumentami znajomość języków obcych, pracę na rzecz społeczności lokalnej, niepełnosprawność. Maksymalnie kandydat może zdobyć 70 punktów.

Punktowany jest też wynik matury, lepiej za poziom rozszerzony nowej matury (x2 w 2005/6 roku i kolejnych z wyjątkiem, x1,5 w 2006/7) niż za poziom podstawowy. Uwzględniane są wyniki z egzaminu pisemnego z następujących przedmiotów : język polski, język obcy nowożytny oraz wybrany przedmiot (historia, geografia, wiedza o społeczeństwie, matematyka, inne języki obce). Istnieją też przeliczniki dla starej matury.

Nie ma zastrzeżeń do systemu rekrutacji na studia.

1.3 Ocena realizacji programu studiów, z punktu widzenia zgodności realizowanego programu studiów z deklarowanymi celami kształcenia, tj. czy przyjęte rozwiązania programowe umożliwiają osiągnięcie każdego z deklarowanych celów kształcenia sformułowanych w sylwetce absolwenta oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta, a także ocena spełnienia wymagań określonych w standardach, w tym analiza porównawcza planów studiów i programów kształcenia z obowiązującymi w czasie ich realizacji standardami.

Ocenie podlegają również: sekwencja przedmiotów, oferta zajęć do wyboru i stopień internacjonalizacji kształcenia.

Analizie poddano plany studiów I stopnia stacjonarnych i niestacjonarnych dla trzech roczników studentów, tj. rozpoczynających studia w roku akademickim 2007/2008, 2008/2009 i 2009/2010.

Liczba godzin zajęć jest zgodna z wymogami (2200 i 2216 dla studiów stacjonarnych, 1324, 1329, 1341 dla niestacjonarnych).

Proporcje wykładów i zajęć aktywnych (konwersatoria, ćwiczenia, laboratoria) spełniają wymogi standardów z naddatkiem, gdyż wykłady stanowią niespełna 30% wszystkich zajęć. Ponad 10% zajęć to tzw. inne zajęcia czyli projekt badawczy i e-learning.

Sekwencja przedmiotów nauczanych na kolejnych semestrach i latach jest logiczna i właściwa. Nie mamy żadnych zastrzeżeń. Nie razi też używanie starych określeń makrosocjologia i mikrosocjologia, ani decyzja by najpierw nauczać „makrosocjologii” (na 3 semestrze II roku), a w kolejnym „mikrosocjologii” (4 semestr II roku). Proponujemy jednak rozważyć celowość takiego a nie innego zestawienia tych przedmiotów z prowadzonymi równolegle zajęciami z metod i technik badań społecznych, a mianowicie, równolegle na 3 semestrze jest „makrosocjologia” i „metody jakościowe”, a na 4 – „mikrosocjologia” i

„wprowadzenie do statystycznej analizy danych”. Wydaje się, że „pasuje” raczej odwrotne zestawienie z uwagi na zastosowanie danych metod do danego ujęcia świata społecznego.

Zapewniłoby to ciąg logiczny po psychologii z 2 semestru I roku. Równocześnie równolegle na 4 semestrze byłyby „makrostruktury” i „współczesne społeczeństwo polskie”. Autorzy programu mogą optować za układem urozmaiconym. Znakomicie prowadzone są „teorie socjologiczne” (*vide* kadra) i metody i techniki. Hospitowane zajęcia z technik komputerowych – bardzo dobre.

Liczba i rodzaj zajęć do wyboru jest właściwa, a ponadto, co jest zapewne interesujące dla studentów, mogą korzystać z zajęć fakultatywnych w Instytucie Socjologii UJ.

Zaproponowane specjalności są ciekawe i spełniają wymogi rynkowe. W badanym okresie istniały 3 specjalności: „Gospodarka, zarządzanie i badanie rynku”, „Public Relations”, „Zarządzanie i rozwój personelu”. Ich program wynika z zainteresowania studentów oraz pracodawców. Hospitowane zajęcia z PR – bardzo dobre.

Ważne jest też nauczanie przez cały okres studiów dwóch języków obcych. Odpowiada to z naddatkiem wymogom standardów, spełnia obietnice przewidziane w sylwetce absolwenta; jest także niewątpliwym atutem WSE na rynku edukacyjnym. Jest niewątpliwie wykorzystywane w rozwijaniu kontaktów międzynarodowych, w tym udziale studentów w Programie Erasmus i podejmowaniu studiów zagranicą. W badanych latach wyjechało 31 studentów z 54 chętnych, co stanowi ponad 2,5% wszystkich studentów tej uczelni. Liczba wyjeżdżających wzrasta. W ramach Teaching Staff Mobility wyjechało 3 wykładowców. WSE ma umowy z 32 uniwersytetami w ponad 10 krajach.

WSE nie oferuje zajęć w języku angielskim, w związku z tym nie przyjmuje studentów zagranicznych.

WSE przyjmuje natomiast wykładowców zagranicznych, w Raporcie samooceny jest informacja o 4 takich osobach.

„Poziom umiędzynarodowienia” WSE oceniamy bardzo wysoko.

Kadra uczelni, jej usytuowanie w Krakowie (w tym w pobliżu IS UJ), a przede wszystkim kameralny charakter uczelni, umożliwiające kontakty z kadrami i władzami. Formalnie zapewnia to system tutorialu przez I i II rok studiów, a następnie, na III roku studiów – opieka promotora. Istotne są tu proporcje kadry naukowej (9 osób) do liczby studentów (206), co daje wskaźnik 1:23, przy obowiązującym 1:180.

1.4 Ocena systemu ECTS.

Analizie poddano plany studiów I stopnia stacjonarnych i niestacjonarnych dla trzech roczników studentów, tj. rozpoczynających studia w roku akademickim 2007/2008, 2008/2009 i 2009/2010.

Punkty ECTS przyznawane są wyraźnie w zależności od znaczenia przedmiotu (np. po 10 ECTS za „Wstęp do socjologii” na 1 semestrze I roku czy „Współczesne teorie socjologiczne” na 5 semestrze III roku, a „Ochrona własności intelektualnej” – 1 pkt.) i obciążeń studenta (np. „Przygotowanie i realizacja badania empirycznego” na 6 semestrze III roku). Liczba przyznanych punktów waha się od 1 do 10. Jest to rzetelna wycena „wartości” i pracochłonności przedmiotu. Skutkiem takiego procedowania jest różna liczba punktów kredytowych w poszczególnych semestrach, oscylująca około 30, choć z reguły przekraczająca nieco ten próg.

Dla rocznika 2007/2008 w kolejnych semestrach to : 34,2; 30,9; 32; 33,5; 38, 16,5; łącznie 181,5 pkt. na studiach stacjonarnych za 2001 godzin zajęć.

Dla rocznika 2007/2008 w kolejnych semestrach : 31, 30, 27, 29, 29, 16, łącznie 162 punkty na studiach niestacjonarnych za 1174 godziny zajęć.

Dla rocznika 2008/2009 w kolejnych semestrach to : 31,5; 39,9; 31,5; 29,5; 35, 18; łącznie 185,4 pkt. na studiach stacjonarnych za 1996 godzin zajęć.

Dla rocznika 2008/2009 w kolejnych semestrach : 31, 34, 27, 29, 29, 16, łącznie 166 punkty na studiach niestacjonarnych za 1179 godziny zajęć.

Dla rocznika 2009/2010 w kolejnych semestrach to : 38; 33; 36,5; 27,5; 32, 18; łącznie 185 pkt. na studiach stacjonarnych za 2036 godzin zajęć.

Dla rocznika 2009/2010 w kolejnych semestrach : 32, 37, 25, 25, 30, 16, łącznie 165 punkty na studiach niestacjonarnych za 1171 godziny zajęć.

Za pracę dyplomową przyznawane są tylko 3 punkty, zamiast regulaminowych 10. Niemniej jednak, znając reguły dyplomowania w WSE można dodać punkty uzyskane także za repetytorium 2 i za seminarium dyplomowe 5, co łącznie daje 10 punktów.

System ECTS oceniamy jako właściwy, merytoryczny.

1.5 Ocena systemu opieki naukowej i dydaktycznej.

Studentom zapewniony jest dostęp do informacji związanych z przebiegiem studiów (np. wirtualna uczelnia, dziekanat, gabloty), który sami zainteresowani oceniają jako

właściwy. Kontakt z wykładowcami jest łatwy i wielokanałowy (konsultacje, e-mail). Podobnie, osiągalne dla studentów są władze wydziału oraz uczelni. Materiały dydaktyczne udostępniane są studentom w różnoraki sposób, zależnie od wykładowców (rozdawane w czasie zajęć, pozostawiane w bibliotece, zamieszczane w wirtualnej uczelni, przesyłane pocztą elektroniczną). Zasady zaliczania zajęć podawane są na początku zajęć i egzekwowane na ich końcu; pytanym studentom jedynie raz zdarzyła się niezapowiedziana zmiana formy zaliczenia (psychologia społeczna – zamiast testu było 20 pytań otwartych). Studenci cenią sobie różnorodności stosowanych form dydaktycznych. Na szczególne wyróżnienie zasługuje prowadzenie tutoriali oraz projektów, które są bardzo ważne dla studentów zainteresowanych podejściem badawczym. Wydział organizuje praktyki (m.in. w bibliotece uczelni). Biuro karier jedynie pomaga w załatwianiu formalności związanych z praktykami, udostępnia też listę firm, w których można je odbyć. Problemem w odbywaniu praktyk jest rozkład zajęć w różnych porach w ciągu tygodnia, w większości popołudniu. Uniemożliwia to odbycie regularnej praktyki w ciągu roku akademickiego. Studenci są zadowoleni z obsługi administracyjnej. Godziny otwarcia dziekanatu i biblioteki są, zdaniem studentów, dostosowane do ich potrzeb (także studentów niestacjonarnych). Zasoby biblioteczne, po uwzględnieniu tych pochodzących z bibliotek z którymi uczelnia zawarła umowy są dostateczne. Liczba woluminów i czas wypożyczenia jest dla studentów wystarczający, zwłaszcza podręczników. Studenci narzekają na wysokie kary za przetrzymanie książek. W ich opinii czytelnia jest zbyt mała i zlokalizowana w zbyt głośnym miejscu. Studenci chwalą sobie szeroką ofertę wyjazdów stypendialnych w ramach programu LLP Erasmus, duże możliwości i łatwość ich zorganizowania. Narzekają jedynie, że większość uczelni partnerskich jest zlokalizowana w małych ośrodkach (np. Ołomuniec, a nie Praga). Problemem związanym z wyjazdami jest organizacja planu studiów, gdyż większość przedmiotów ma charakter obligatoryjny i najczęściej muszą być one zrealizowane po powrocie ze stypendium. Uczęszczanie na nie przez takich studentów utrudnione jest przez pokrywanie się siatek zajęć kolejnych lat.

Wnioski: Wizytowana jednostka spełnia wymogi w zakresie systemu opieki naukowej i dydaktycznej.

2. Analiza i ocena efektów kształcenia.

2.1. Ocena systemu weryfikacji etapowych i końcowych osiągnięć studentów.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi z dziekanatu i od prowadzących zajęcia dydaktyczne, stosowane są egzaminy pisemne (testowe, krótkie pytania, prace zaliczeniowe). Egzaminy ustne są w zasadzie przeprowadzane tylko w terminach poprawkowych czy specjalnych, dla pojedynczych osób. Protokoły wyników egzaminów znajdują się w dziekanacie, wraz z listą pytań, instrukcją odpowiedzi oraz 3 ocenionymi pracami studentów : najlepszą, najgorszą i średnią. Forma zaliczania i terminy podane są do wiadomości studentów na początku roku/semestru. Hospitacje zajęć potwierdzają istnienie prac zaliczeniowych oraz brak wątpliwości studentów w tej kwestii.

2.2. Analiza skali i ocena przyczyn odsiewu.

Na 3 analizowanych latach studiów, na studiach stacjonarnych, odsiew objął 40 studentów na 150, czyli niemal 1/3. Największy odsiew dotyczył studentów I roku (21 z 42 czyli 1/2), najmniejszy – III roku (6 z 54 czyli zaledwie 1/10). Powody były różne, na I roku przede wszystkim rezygnacja i brak postępów w nauce, a także powtarzanie semestru (3 przypadki), brak płatności (3 przypadki) i przeniesienie na inną uczelnię (1 przypadek). Na II i III roku dominowało powtarzanie semestru (7 i 5 przypadków). Także na studiach niestacjonarnych da się obserwować podobna tendencja – najwięcej rezygnacji na I roku (31), znacznie mniej na II (15) i III (8), wynikających przede wszystkim z powtarzania semestru i braku postępów w nauce.

Wielkość odsiewu i jego przyczyny świadczą o utrzymywaniu wysokiego poziomu nauczania i wymagań szkoły.

2.3. Ocena zasad dyplomowania, w tym wewnętrznych uregulowań prawnych dotyczących m.in. zasad ustalania i wyboru tematów prac, wyboru opiekunów i recenzentów, przeprowadzania egzaminów dyplomowych oraz działań zapobiegającym patologiom, a także losowo wybranych prac dyplomowych.

Egzamin dyplomowy – szczegółowo opisany w dokumentach dostępnych dla studentów. W semestrze zimowym odbywa się 15 godzin seminarium (zaliczenie na ostatnich zajęciach na podstawie obecności i przedstawionej koncepcji pracy, objętość 1 strona) oraz 15 godzin projektu badawczego (zaliczenie na ostatnich zajęciach po złożeniu konspektu pracy wraz z bibliografią – 3 strony). W semestrze letnim odbywa się 15 godzin „projektu” kończącego się 31 marca złożeniem pracy, oraz 15 godzin repetytorium przygotowującego do

egzaminu dyplomowego (zaliczenie za obecności). Student wybiera temat pracy dyplomowej z listy podanej przez promotora. Możliwe jest też zgłoszenie własnego tematu i jego realizowanie w przypadku zatwierdzenia go przez promotora. Promotor konsultuje konspekt pracy do końca grudnia. Nie czyta całej pracy przed jej złożeniem. Ta ważna uwaga jest podkreślona. Zespół jest zdania, że podanie takich warunków jest uczciwe wobec studentów i wykonalne dla promotorów. Nadmieniamy, że jeden z promotorów miał 80 studentów podopiecznych. W „normalnych” warunkach nie jest to możliwe, zgodnie z regułami WSE – tak. Istnieje też instrukcja pisania pracy dyplomowej w WSE. Praca liczy 11-22 stron.

Egzamin dyplomowy liczy kilkadziesiąt pytań testowych (o różnej konstrukcji logicznej). Otrzymano przykładowy zestaw pytań. Egzamin obejmuje podstawowe zagadnienia z „całej” socjologii; są pytania o definicje, autorów koncepcji, przykłady zjawisk. Podane są 2 terminy egzaminu : w czerwcu i we wrześniu. Konstrukcję egzaminu oceniamy pozytywnie. Koncepcja „mini pracy dyplomowej” i egzaminu pisemnego tworzy spójną całość. Omówione wyżej zajęcia dydaktyczne – seminarium z projektem i repetytorium są z tego względu celowe. Instrukcja dla studentów jest jednoznaczna i czytelna.

Prace dyplomowe wzbudziły konsternację członków zespołu: liczyły około 20 stron, miały formę referatu, nie zawierały żadnej części metodologicznej ani empirycznej. Z wyjaśnień otrzymanych od pracowników na zebraniu, zwłaszcza osób odpowiedzialnych za program zajęć wynika, iż jest to świadoma decyzja władz uczelni. Po pierwsze, studenci uczestniczą już w dużych wspólnych projektach badawczych, uwzględniających pełen cykl badań poprzez konstrukcję koncepcji, narzędzi, przeprowadzenie badań, opracowanie materiału, redakcję raportu. Po drugie, przewidziany jest egzamin licencjacki, wymagający przygotowania (są prowadzone repetytoria). Na wspólnym egzaminie nie ma żadnych pytań z pracy dyplomowej. Nie ma żadnej obrony tej pracy. Są przygotowane i załączone do dokumentów dwie recenzje pracy: opinia promotora i recenzja recenzenta wyznaczonego przez dziekana. Taka organizacja procesu dydaktycznego wiąże się z koniecznością zdawania egzaminu wstępnego na studia II stopnia na liczące się uczelnie krakowskie: Uniwersytet Jagielloński i Akademię Górniczo-Hutniczą. Studenci Wyższej Szkoły Europejskiej im. J. Tischnera dobrze wypadają w tych rozmowach kwalifikacyjnych. Doświadczenia uczelni uzasadniają przyjęte rozwiązanie. Jest to przekonujące, aczkolwiek zastanawia czy jest to praca dyplomowa? Przy przyjęciu wersji prac teoretycznych – tak. Niemniej celowe jest przygotowywanie prac dyplomowych na podstawie własnych badań studenta (badanie empiryczne jest niewątpliwym wkładem studenta, gdyż referowanie literatury zawsze jest wtórne).

Tematyka i konstrukcja niektórych prac przypomina prezentacje maturalne z języka polskiego. Niektóre tematy nie są dobrze sformułowane, zdarzają się też tematy zgoła „barokowe”, czy składanka pytań badacza. Niektóre się powtarzają. Najczęściej jest to jakaś wybrana teoria socjologiczna zastosowana do opisu i interpretacji zjawisk z rzeczywistości, co jest uzasadnione.

Prace reprezentowały różny poziom, były lepsze i gorsze (oceny 5, 4, 3); zdarzały się identyczne oceny promotora i recenzenta, a także różne oceniane (na ogół różnica nie przekraczała 1 stopnia, co należy uznać za prawidłowe, w 1 przypadku na 10 była to różnica znacząca : promotor 5, recenzent 3,5).

Prace z roku 2008/2009 znajdują się w teczkach absolwentów w dziekanacie (73 osoby na liście).

Promotorów było 3, recenzentów 4. Poszczególni promotorzy mieli pod opieką następującą liczbę prac: 1 – 30, 2 – 22, 3 – 21.

Z uwagi na niewielką objętość prac i wymaganą samodzielność studentów, co podkreślili pracownicy na zebraniu, jest to możliwe do wykonania. Prace w większości sprawiają wrażenie bardziej „studenckich” niż „promotorskich”.

Natomiast prace z 2007/2008 roku znajdowały się w archiwum (82 osoby na liście).

Promotorów było 2, recenzentów 4.

Poszczególni promotorzy mieli pod opieką następującą liczbę prac: 1 – 78, 2 – 4.

Nie wydaje się możliwa opieka dydaktyczna promotora nad prawie 80 studentami, nawet przy przyjętych w WSE zasadach.

Konkluzja: Zasady dyplomowania nieco inne niż na innych uczelniach, ale jasno wyłożone i konsekwentnie stosowane, uzasadnione w sytuacji zdawania egzaminów wstępnych na studia II stopnia. Protokół z egzaminu dyplomowego jest poprawny, zawiera wszystkie wymagane dane.

2.4. Ocena zdefiniowanych przez uczelnię efektów kształcenia, w tym ich zgodności ze standardami kształcenia i realizowanym programem.

WSE dba o wysoki poziom nauczania, zgodny ze standardami (a nawet je przewyższający, co widać w analizach szczegółowych). W praktyce są realizowane strategiczne cele uczelni: zatrudnianie kompetentnej czy wręcz znakomitej kadry, pomoc w rozwoju naukowym kadry, kształcenie w sposób praktyczny (co nie oznacza lekceważenia

wiedzy teoretyczno-metodologicznej), stymulowanie i wspieranie inicjatyw studenckich, rozwijanie infrastruktury dydaktycznej i technicznej, zapewnienie wysokiego poziomu nauczania języków obcych. WSE ma kontakt z innymi uczelniami, zwłaszcza UJ, uczelniami zagranicznymi, pracodawcami, swoimi absolwentami. Jest „uczelnią otwartą”. Uczelnia ma niewątpliwie swoją specyfikę. Sprawia wrażenie dobrej i przyjaznej. Absolwenci WSE znajdują zatrudnienie, a także kontynuują studia, przede wszystkim na UJ, po uprzednim zadaniu egzaminu wstępnego. Dotyczy to znaczącej większości absolwentów. Obydwa wskaźniki świadczą pozytywnie o uczelni.

3. Ocena organizacji i realizacji procesu dydaktycznego.

3.1. Ocena stosowanych metod dydaktycznych i trafności ich doboru ze zwróceniem szczególnej uwagi na metody i techniki kształcenia na odległość oraz technologie informatyczne, zakres i treść pracy własnej studenta, innowacyjność prowadzonych zajęć dydaktycznych, a także potrzeby osób niepełnosprawnych.

Podstawowe formy stanowią: wykład, ćwiczenia, konwersatoria, laboratoria i lektoraty. Grypy ćwiczeniowe i konwersatoryjne liczą do 30 osób, laboratoryjne do 15. Warsztaty, lektoraty oraz tutoriale odbywają się w grupach do 15 osób. Tutorial jest prowadzony na I i II roku studiów. Na I roku jest poświęcony wprowadzeniu do studiowania. Na II roku tutorialu student wybiera problematykę, która mu odpowiada. Do tutora student może się zwrócić „we wszystkich problematycznych sytuacjach związanych ze studiowaniem” (tamże s. 29).

WSE wprowadziła i intensywnie praktykuje techniki kształcenia na odległość. Funkcjonuje specjalna platforma e-learningowa, szczególnie przydatna dla studentów niestacjonarnych i niepełnosprawnych. W bieżącym roku akademickim nowe kursy Distance Learning są zawieszane na platformie Black Board, do której mają dostęp wszyscy studenci po odpowiednim przeszkoleniu. Materiały tam zamieszczane mają charakter bądź kursoryczny, bądź do zaliczeń. Wszyscy wykładowcy zamieszczają różnorodne materiały dydaktyczne na Black Board lub na Wirtualnej Uczelni.

Na kierunku jest realizowane obowiązujące minimum programowe. Studenci mają duże możliwości wyboru: specjalności (semestry II-VI), przedmiotów fakultatywnych w WSE lub UJ (studia stacjonarne, na podstawie umowy), drugiego języka obcego (studia stac.), tutorialu (stac.), uczestniczenia w kursach oferowanych w ramach projektów realizowanych przez WSE, słuchania wykładowców zagranicznych, współpracy z innymi ośrodkami naukowymi i

badawczymi. Studenci zdolni i mający wysokie osiągnięcia (minimum ocena 4,5 ze wszystkich form zajęć w poprzednim semestrze) mogą się ubiegać na podstawie Regulaminu studiów o indywidualny plan studiów lub indywidualną organizację studiów.

Nie ma na „socjologii” specjalnej oferty dla studentów niepełnosprawnych. Ich postępy w nauce monitoruje pełnomocnik rektora, który równocześnie reprezentuje ich interesy wobec agend Szkoły. W bieżącym roku szczególną taką opieką była objęta jedna studentka socjologii. Cztery osoby z socjologii pobierają stypendium dla studentów niepełnosprawnych.

3.2. Ocena dostępności i jakości sylabusów.

Załączniki do Raportu samooceny zawierają: „Katalog przedmiotów – program nauczania na kierunku socjologia w roku akademickim 2009/10” oraz programy (sylabusy) poszczególnych przedmiotów. W pierwszym dokumencie nie dostrzeżono błędów, niekonsekwencji, ani pominięć.

Sylabusy zostały opracowane według następującego schematu: 1. Podstawowe informacje o przedmiocie, 2. Założenia i cele przedmiotu, 3. Szczegółowy program zajęć (treści przedmiotu), 4. Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje, 5. Literatura, 6. Kryteria i forma zaliczenia zajęć. Punkt 1 zawiera następujące informacje: nazwa przedmiotu, prowadzący zajęcia, wydział, kierunek, specjalność, stopień studiów, semestr, rok akademicki, forma studiów, liczba godzin, ilość punktów ECTS. Informacje te są kompletne we wszystkich sylabusach.

Punkty 2-6 zostały wypełnione bardzo różnorodnie przez poszczególnych autorów. Na „Założenia i cele przedmiotu” jednym wystarczyło kilka zdań (np. Marketing i reklama, Przygotowanie i realizacja badania empirycznego, Ochrona własności intelektualnej). Innym wystarczyła bardzo lapidarna informacja (np. Mikrosocjologia). Jeszcze inni uznali za konieczną długą wypowiedź (np. Socjologia ludności, Metody ilościowe w badaniach społecznych).

Podobne uwagi można odnieść również do punktu 3 (Szczegółowy program zajęć). Jedne przedmioty są „rozpisane” bardzo szczegółowo (np. wykład Metody ilościowe). Ciekawe, że ćwiczenia z tego przedmiotu zajęły 10 hasłowo zredagowanych punktów.. Skrajny przykład „oszczędnego” programu zajęć stanowią Techniki pisania i prezentacji (4 punkty).

Punkt 3 zawiera informacje nie tylko o treściach przedmiotowych wykładu lub konwersatorium (a), lecz także ćwiczeń (b), projektu, a także e-learningu (d). Dobrymi

przykładami na ten ostatni podpunkt są: Wstęp do socjologii, wykład Źródła danych socjologicznych, Przygotowanie i realizacja badania empirycznego oraz Techniki pisanie i prezentacji.

Punkt 4 sylabusów odnosi się do efektów kształcenia. Został potraktowany przez autorów bardzo różnorodnie: od zwięzłej informacji (np. Makrosocjologia, Relacje z mediami) po półtorastronicowe (np. Współczesne teorie socjologiczne).

Osoby odpowiedzialne za przyjęcie sylabusów nie zadbały również o ich ujednolicenie w zakresie punktu 5 (Literatura obowiązkowa i uzupełniająca). Niektórzy autorzy podają wskazówki bibliograficzne po poszczególnych tematach (np. Wstęp do socjologii), co pozwala im na zredukowanie liczby publikacji w punkcie 5. Inni czynią odwrotnie: „oszczędzają” na tematach zajęć, a w bibliografii podają literaturę przedmiotu do poszczególnych tematów (np. Socjologia ludności). W niektórych sylabusach podano śladową literaturę przedmiotu (np. Podstawy zarządzania, 2+2 pozycje, Techniki pisanie i prezentacji, 2 lektury obowiązkowe (w tym słownik ortograficzny języka polskiego) i 7 uzupełniających. Inne sylabusy bardziej przypominają literaturę przedmiotu niż wskazówki bibliograficzne dla studenta (np. Współczesne teorie socjologiczne).

W literaturze nie ujednolicono opisów bibliograficznych. Niemal każdy autor prezentuje w tej mierze inną „szkołę”. Niestety, zdarzają się również niekompletne lub błędne opisy (np. Źródła danych socjologicznych: Tomasz Goban-Klas występuje pod zniekształconym drugim członem nazwiska, podobnie w Relacjach z mediami), Metody jakościowe, laboratorium: brak roku wydania pracy zbiorowej pt. Spojrzenie na metodę, Metody ilościowe (konwersatorium): brak roku wydania 5 pozycji, Historia filozofii starożytnej i średniowiecznej: podani tylko autorzy i tytuły dzieł.

3.3. Ocena sposobu realizacji i systemu kontroli praktyk.

Na kierunku obowiązuje 240 godzin praktyk, w tym 120 godz. ogólnych i 120 w ramach specjalizacji lub na specjalizacji (np. poprzez udział w badaniach realizowanych przez pracowników Uczelni). Dla odbywania praktyk ogólnych WSE ma 100 partnerów instytucjonalnych. Student socjologii wybiera miejsce praktyki ogólnej z listy zamieszczonej na platformie internetowej. Za stronę formalną odpowiada Biuro Karier WSE. Tu student składa CV i list motywacyjny. Skierowanie na praktykę otrzymuje po konsultacji z doradcą zawodowym (pracownik Szkoły). Dokumentację praktykanta wysyła się do firmy. Tam o przyjęciu rozstrzyga rozmowa kwalifikacyjna. Biuro Karier monitoruje przebieg praktyki.

Praktykant ma w firmie swojego opiekuna. Zaliczenie praktyki następuje na podstawie dzienniczka praktyk i opinii pracodawcy. Kryteria zaliczania są identyczne dla obu rodzajów praktyki. Zaliczenia dokonuje kierownik Biura Karier z upoważnienia Dziekana Wydziału.

3.4. Ocena organizacji studiów (rozkład czasowy oraz obsada i koncentracja zajęć, sesje egzaminacyjne, analiza obciążeń studentów).

Plany studiów i programy nauczania zostały skonstruowane zgodnie z obowiązującymi zasadami. Na studiach stacjonarnych obowiązuje studenta 2200 godzin zajęć, zaś na niestacjonarnych 1341 godz. Zachowano właściwe proporcje między przedmiotami kształcenia ogólnego, podstawowego, kierunkowego i fakultatywnymi. Zachowano poprawną kolejność nauczanych przedmiotów. Obciążenie studentów zajęciami i egzaminami w poszczególnych semestrach jest prawidłowe. W obsadzie zajęć uwzględniono profil kompetencji naukowych poszczególnych nauczycieli akademickich. Trzon kadry socjologów stanowią uczeni z Instytutu Socjologii UJ, zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy jako w drugim miejscu zatrudnienia.

Na mocy specjalnej umowy studenci mogą wybierać przedmioty fakultatywne spośród kursów prowadzonych przez Instytut Socjologii UJ.

Na studiach stacjonarnych e-learning obejmuje łącznie 50 godzin z zakresu przedmiotów podstawowych i 30 godzin z przedmiotów kształcenia ogólnego. Na kierunku obowiązuje system ECTS.

3.5. Ocena hospitowanych zajęć dydaktycznych.

Hospitacje zrealizowano na 3 zajęciach dydaktycznych, 1 w piątek, 2 w sobotę. Sale dobrze wyposażone w sprzęt (tablice, komputery, rzutniki multimedialne). Wykładowcy bardzo dobrze przygotowani merytorycznie i technicznie, zajęcia interesujące, prowadzone dynamicznie (z 1 wyjątkiem). Podawane były wiadomości teoretyczne, ich praktyczne zastosowanie, przykłady, lektury, zalecenia. Studenci byli zainteresowani, aktywni (notowali, zadawali pytania, odpowiadali na pytania). Zajęcia oceniamy jako bardzo dobre. Hospitowane zajęcia realizowano przy użyciu multimedialnych.

Wnioski: Koncepcja, organizacja, konstrukcja i realizacja poszczególnych elementów

kształcenia dowodzi sprawności formalnej i merytorycznej osób i instytucji uczelni. Wszystkie cele kształcenia są elastycznie osiąmane z użyciem nowoczesnych technik zarządzania i kontroli efektów kształcenia. Prace dyplomowe wymagają jasnej definicji ich znaczenia w kształceniu. W szczególności ich konstrukcje, wymagania formalne , cele i zadania poznawcze, metodologiczne sprawności powinny być starannie kontrolowane.

Część III. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia

1. Opis i ocena wewnętrznych procedur zapewnienia jakości kształcenia odnosząca się do:

1) struktury organizacyjnej wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz stosowanej polityki i procedur w zakresie zapewnienia jakości,

Podstawowe zasady zapewniające wysoką jakość kształcenia są zawarte w Regulaminie studiów uchwalonym przez Senat WSE 20.06.2009 r. Sformułowano je szczegółowo w Vademecum dla nauczycieli akademickich (załącznik nr 8 do Raportu samooceny). Jednolitą procedurę przygotowywania planów studiów i harmonogramów zajęć wprowadzono na mocy zarządzenia Rektora z 14.09.2009 r. Obejmuje ona całokształt czynności od przygotowania wstępnej wersji planów studiów do opracowania harmonogramu zajęć i przekazania go wykładowcom.

W kolejnym zarządzeniu, z 22.10.2009 r., Rektor powołał 18-osobową Uczelnianą Komisję ds. rozwoju dydaktyki i systemu zapewnienia jakości kształcenia WSE, w skład której weszła przedstawicielka studentów. W Wytycznych (stanowiących załącznik do powyższego zarządzenia) zdefiniowano zakres prac Komisji: monitorowanie standardów akademickich, ocena procesu nauczania, ocena jakości zajęć dydaktycznych, ocenę warunków ich prowadzenia, ocenę warunków socjalnych studentów, zbieranie opinii studentów oraz pracodawców o poziomie wykształcenia absolwentów, wypracowanie instrumentów realizacji działań (par. 2).

2) okresowych przeglądów planów i programów nauczania oraz ich efektów (np. adekwatności konstrukcji oraz treści realizowanych planów i programów nauczania w kontekście zamierzonych efektów kształcenia, uwzględnienie specyfiki poziomów kształcenia i form studiów, formalnych procedur zatwierdzania programów nauczania, udziału studentów w działaniach dotyczących zapewnienia jakości, opinii zwrotnych od pracodawców, przedstawicieli rynku pracy oraz innych organizacji),

Od dnia 22.12.2009 r. funkcjonuje system ewaluacji zajęć dydaktycznych wprowadzony na mocy zarządzenia Rektora nr 78/2009. Wdrożono następujące procedury ewaluacyjne: ankieta ewaluacyjna, obserwacja zajęć (tzw. koleżeńską, przeprowadzana nie rzadziej niż co dwa lata oraz obserwacja prowadzona przez osoby odpowiedzialne za dydaktykę,

dokonywana na wszystkich zajęciach poszczególnych nauczycieli), ankieta śródsesemestralna (dla nauczycieli o małym doświadczeniu oraz w sytuacjach szczególnych, np. skarg studentów), „skrzynka kontaktowa” dla zgłaszania uwag przez studentów, samoocena, ankietyzacja każdej formy zajęć – przeprowadzana przez Dział Nauczania.

Dla niektórych procedur wytworzono osobne narzędzia: ankieta ewaluacyjna, arkusz obserwacji koleżeńskiej, arkusz obserwacji, ankieta śródsesemestralna. System ewaluacji został opracowany w ramach projektu EFS „Kompetentnie ku przyszłości” i wdrożony w bieżącym roku akademickim.

3) oceniania studentów (np. stosowanych form i kryteriów weryfikacji wiedzy oraz oceny wyników kształcenia),

Studenci I i II roku studiów mają zapewnioną pomoc i opiekę ze strony tutora. Ocena wyników kształcenia jest zamieszczana w sylabusach. Ponadto jest dostępna dla studentów na Wirtualnej Uczelni. Skala ocen i system oceniania są typowe dla szkół wyższych. WSE gwarantuje „zapewnienie odpowiedniej jakości kadry dydaktycznej przez odpowiedni jej dobór oraz monitoring rozwoju naukowego i dydaktycznego. WSE prowadzi kompleksową okresową ocenę pracowników etatowych zatrudnionych na umowę o pracę.

4) zapewnienia jakości kadry dydaktycznej (np. okresowych ocen pracowników, hospitacje, ankiet dla studentów oceniających zajęcia dydaktyczne, częstotliwość ankietyzacji),

W każdym semestrze studenci wypełniają ankietę oceniającą sposób prowadzenia zajęć. Ankiety są opracowywane i realizowane przez Dział Nauczania, który następnie prowadzi analizę danych i przechowuje materiał badawczy.

5) form wsparcia studentów (np. informacji o wsparciu ze strony nauczycieli akademickich, w tym opiekunów roku oraz pracowników administracyjnych, ankiet dla studentów dotyczących pracy administracji),

System tutorialny gwarantuje efektywne relacje między studentami i pracownikami naukowymi, zaś z administracją nie ma jak dotychczas problemów. Na Wydziale nie były przeprowadzane ankiety dotyczące pracy administracji. Regularnie natomiast organizowana jest ankieta oceny zajęć. Realizowana jest ona w formie papierowej po zakończeniu zajęć,

przed wystawieniem ocen studentom. Metodologia badania tego typu jest prawidłowa. Także formularz ankiety skonstruowany jest właściwie, zapewniając możliwość swobodnej wypowiedzi. Zwrócić jednak należy uwagę, na fakt, że pytania dotyczą oceny prowadzącego a nie przedmiotu; zwłaszcza brakuje oceny wykładanych treści, ich unikatowości (czy nie powiela się innego przedmiotu), przydatności oraz właściwego osadzenia w planie studiów (czy przedmiot wykładany jest dla studentów posiadających niezbędną wiedzę wejściową). Przedstawiciele studentów nie biorą udziału w opracowywaniu wyników ankiet. Opracowania te nie są dostępne społeczności studenckiej. Jednakże dzięki staraniom Samorządu mają być ogłaszane nazwiska trzech najlepiej ocenionych wykładowców na danym kierunku studiów. Oprócz ankietyzacji uczelnia stosuje inne instrumenty zapewniania jakości zasługujące na wyróżnienie. Są to: hospitacje zajęć, obserwacja koleżeńska oraz możliwość zgłaszania uwag na adres „skrzynki kontaktowej”, administrowanej przez członków Samorządu, przekazujących zgłoszenia władzom zapewniawszy zgłaszającemu anonimowość. Funkcjonujące rozwiązania stanowią dobrze skonstruowany system.

6) stosowanego systemu informacyjnego (np. gromadzenia, analizowania i wykorzystywania informacji o poziomie zadowolenia studentów oraz o wynikach kształcenia osiągniętych przez studentów, możliwościach zatrudnienia absolwentów itp.),

Nie ma wyróżnionych sposobów gromadzenia informacji o poziomie zadowolenia studentów, zaś o wynikach kształcenia zamieszczane są dane w okresach sesji i w dokumentacji standardowej.

7) publikowania informacji (np. dostępu do aktualnych i obiektywnych informacji na temat m.in. oferty kształcenia, posiadanych uprawnień, stosowanych procedur toku studiów, planowanych efektów kształcenia).

Oferta kształcenia jest dostępna na terenie Szkoły i w Internecie, podobnie jak zakres posiadanych uprawnień i stosowanych procedur.

2. Opinie prezentowane na spotkaniach.

2.1. Opinie studentów na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w uczelni.

Studenci mają świadomość wpływu instrumentów zapewniania jakości kształcenia na ową jakość. Chętnie i rzetelnie wypełniają ankiety. Są przekonani, że ich głos ma wpływ na proces kształcenia. Uważają, że system działa sprawnie i skutecznie. Kontrowersje wśród części studentów budzi termin wypełniania ankiet. Uważają oni bowiem, że powinni mieć możliwość oceny zajęć i prowadzącego już po wystawieniu im ocen końcowych. W opinii studentów przydzielona do przedmiotów punktacja ECTS odpowiada nakładowi pracy potrzebnemu do ich zaliczenia. Nie dokonywano ewaluacji przydziału punktów ECTS.

2.2. Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz efektywności działań podejmowanych w tym zakresie w uczelni.

W kwestii **jakości kształcenia** uznano, że zasady przyjęte na WSE są znakomite.

Oceny zajęć formułowane przez studentów są bardziej krytyczne na WSE niż na UJ – trzeba się starać. Każde zajęcia są oceniane przez studentów. Równocześnie atmosfera jest też bardziej przyjazna – studenci nie boją się podejść do wykładowcy z pytaniem. Ankiety ewaluacyjne na koniec zajęć są wypełniane na zajęciach po wyjściu wykładowcy, zbierane przez studenta. Wyniki – bardzo szczegółowe - podawane są wykładowcy, ich odbiór jest kwitowany. Są też ankiety śródsesemestralne, robione przez wykładowcę, dla jego informacji.

Prowadzone są też hospitage koleżeńskie tzw. „field observation”, z których sporządzane jest sprawozdanie na formularzu.

W dziekanacie są skrzynki kontaktowe na składanie uwag. Dysponuje nimi samorząd studencki.

Konkludując, procedury kontroli jakości kształcenia są rozbudowane, sprawne, działają w rzeczywistości a nie tylko „na papierze”.

WSE, zwłaszcza w porównaniu z UJ czy AGH, jest małą uczelnią, umożliwiającą personalny kontakt studenta i wykładowcy, i to od I roku. „To błogosławieństwo tej uczelni.” Studenci uważają to za naturalne. Będzie też zjazd absolwentów. Studenci są zadowoleni. Rektor znał wszystkich studentów (z imienia, nazwiska i oblicza).

Wielu studentów wyjeżdża na studia zagranicę, w ramach Programu Erasmus.

Kadra naukowo- dydaktyczna pracuje w WSE i na UJ, przy czym dla wielu młodych i obiecujących, WSE jest pierwszym miejscem pracy. Zatrudniają już swoich absolwentów po studiach magisterskich i doktoranckich na UJ.

3. Informacja na temat działalności Biura Karier, monitorowania losów absolwentów i ocena podejmowanych w uczelni działań w tym zakresie.

Biuro Karier jest dostępne dla wszystkich zainteresowanych studentów. Niektórzy studenci zgłaszają się tu już na I roku. Biuro posiada bogatą stronę internetową, na której często aktualizuje się informacje. Jednostka organizacyjna odpowiada za organizację praktyk ogólnych. Posiada ciągle aktualizowaną bazę danych o firmach współpracujących ze Szkołą. Bardzo często zdarza się, że student jest zatrudniany w firmie, w której odbywał praktykę. W 2008 r. zostały przeprowadzone badania losów absolwentów WSE. Aktualnie są w toku badania na ten temat, poprzez ankietę internetową, które docelowo mają objąć 80% absolwentów. Biuro Karier nie prowadzi regularnego monitoringu losów absolwentów.

Wnioski: System zapewniania jakości kształcenia pracuje efektywnie. Podstawowe jego dane i relacje są przedmiotem szerokiej i wszechstronnej informacji w uczelni. Organizacja uczelni gwarantuje jego staranną rejestrację, przekaz osobom zainteresowanym. Choć Biuro Karier nie prowadzi monitoringu losów absolwentów, z danych z dziekanatu wiadomo, że większość studentów podejmuje z sukcesem studia II stopnia. Losy absolwentów badano w ramach własnego programu badawczego. Informacje, dane i ich opracowania są przedmiotem analiz władz uczelni.

Część IV. Nauczyciele akademicki.

1. Ocena rozwoju kadry i prowadzonej w jednostce polityki kadrowej.

Liczba nauczycieli akademickich jednostki:

Tabela nr 3.

Tytuł lub stopień naukowy albo tytuł zawodowy	Razem	Liczba nauczycieli akademickich, dla których uczelnia stanowi			
		Podstawowe miejsce pracy		Dodatkowe miejsce pracy	
		Mianowanie	Umowa o pracę	Umowa o pracę	
				W pełnym wymiarze czasu pracy	W niepełnym wymiarze czasu pracy
Profesor	7	0	3 (2)	4	0
Doktor habilitowany	8	0	3 (2)	4	1
Doktor	18	0	12 (6)	6	0
Pozostali	12	0	12	0	0
Razem	45	0	30 (10)	14	1

Wnioski: W ramach Wydziału Stosowanych Nauk Społecznych w pełnym wymiarze czasu pracy jest zatrudnionych 44 nauczycieli akademickich, w tym 7 profesorów tytularnych, 7 ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, 18 ze stopniem naukowym doktora oraz 12 magistrów. Dla 30 nauczycieli akademickich pracujących w jednostce (prawie 67 %) Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy.

Wyraźny trzon ogółu kadry Uczelni stanowią osoby ze stopniem naukowym doktora (40 %). Profesorowie stanowią niespełna 16 %, doktorzy habilitowani - ok. 18 %, a osoby z tytułem zawodowym magistra - ok. 27 %. Przedstawione dane wskazują, iż Wydział Stosowanych Nauk Społecznych jest jednostką wiążącą przyszłość z rozwojem młodej kadry naukowo-dydaktycznej. Za atut można uznać także fakt, że proporcje między ogółem samodzielnych i niesamodzielnymi pracownikami naukowymi są dość wyrównane (odpowiednio 34% i 40%).

Liczba stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników jednostki w ostatnich pięciu latach, z wyodrębnieniem stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku.

Tabela nr 4.

Rok	Doktoraty	Habilitacje	Tytuły profesora
2005	- (-)	1 (1)	- (-)
2006	- (-)	- (-)	- (-)
2007	- (-)	- (-)	- (-)
2008	1 (1)	- (-)	- (-)
2009	- (-)	- (-)	- (-)
Razem	- (-)	- (-)	- (-)

Wnioski: Uczelnia korzysta z kadr zewnętrznych. Podczas spotkania kończącego wizytację poinformowano, że w ciągu kolejnych kilku lat oczekuje się uzyskania 3-4 stopni naukowych doktora oraz 1-2 stopni naukowych doktora habilitowanego.

Wielu magistrów zatrudnionych w Uczelni (często absolwentów studiów pierwszego stopnia w WSE) odbywa studia doktoranckie na Uniwersytecie Jagiellońskim. M. in. ze względu na brak etatów w tej uczelni, chętnie decydują się na zatrudnienie w WSE.

2. Ocena wymagań dotyczących minimum kadrowego ocenianego kierunku:

- formalno-prawnych

W teczkach osobowych znajdują się dokumenty pozwalające na uznanie deklarowanych tytułu i stopni naukowych.

Do minimum kadrowego, wliczani są nauczyciele akademicki zatrudnieni w uczelni na podstawie umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku roku akademickiego (§ 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 144 poz. 1048, z późn. zm.).

Dla wszystkich nauczycieli akademickich wliczonych do minimum kadrowego na bieżący rok akademicki zaplanowano osobiście prowadzone na kierunku studiów i poziomie kształcenia zajęcia dydaktyczne w wymiarze przewidzianym przepisami (§ 8 ust. 3 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego).

Oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego pozwoliły na stwierdzenie, że spełnione są warunki art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.).

- merytorycznych

Szkoła spełnia wymogi minimum kadrowego na wizytowanym kierunku. W jego skład wchodzi 9 nauczycieli akademickich zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy na podstawie umowy pracę na czas nieokreślony. Dwóch z nich posiada tytuł naukowy (jeden filozof i jeden socjolog), dwóch innych ma stopień naukowy doktora habilitowanego w zakresie socjologii. Wśród sześciu doktorów jest pięcioro socjologów i jeden filozof.

3. Ocena spełnienia wymagań dotyczących relacji pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów kierunku **spełnia** wymagania § 11 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia. Wynosi 1:4,8 przy wymaganym 1:180.

4. Ocena obsady zajęć dydaktycznych, w tym zgodności tematyki prowadzonych zajęć z posiadanym dorobkiem naukowym, a także dostępności nauczycieli akademickich, udziału wykładowców z zagranicy oraz praktyki gospodarczej i społecznej.

Obsada zajęć dydaktycznych na kierunku „socjologia” jest zgodna z kompetencjami naukowymi poszczególnych wykładowców. Wszyscy legitymują się publikacjami w zakresie nauczanych przedmiotów. Szkoła zgodnie ze swoją misją ma silnie rozwiniętą współpracę międzynarodową. W związku z tym często gości zagranicznych wykładowców, na których zajęcia licznie uczęszczają studenci socjologii.

W opinii studentów zebranych na spotkaniu nauczyciele prowadzący zajęcia posiadają właściwy poziom wiedzy merytorycznej oraz umiejętności dydaktycznych. Obsada zajęć według studentów jest odpowiednia.

5. Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

Dnia 15.V. o godzinie 14 w sali A104 odbyło się spotkanie zespołu wizytującego z nauczycielami akademickimi pracującymi w WSE. Obecnych było 10 osób.

Spotkanie rozpoczął prof. Andrzej Wójtowicz przedstawiając cele wizyty PKA i podając zagadnienia do dyskusji: warunki studiów i pracy, sytuacja absolwentów na rynku pracy, ocenę procesu bolońskiego, procedury jakości kształcenia, wyniki ewaluacji i ich wpływ na pracę, ocena miejsca WSE w środowisku akademickim Krakowa (w sytuacji „potężnej” socjologii w Krakowie).

Prawie wszyscy obecni zabierali głos (relacja uporządkowana jest tematycznie a nie chronologicznie, czy według mówców). Pracownicy mają 2 pokoje „nauczycielskie” w jednym budynku i 1 w drugim. Jest ksero, telefon. Jest biblioteka wspomagająca dydaktykę, choć studenci korzystają też z biblioteki UJ, za opłatą z chesnego. Jest też czytelnia. Wykładowcy dają ksero do biblioteki. Studenci korzystają z punktu ksero (widziałam, jest)

Warunki pracy i studiowania oceniono jako bardzo dobre, np. do dyspozycji są 3 dobrze wyposażone pracownie komputerowe.

Studenci są różni, raczej „średni”. Niemniej jednak wszyscy chętni dostali się na studia II stopnia na UJ (a stara się o to 80% absolwentów). Są studenci lepsi i gorsi, ale wszyscy mają szanse poprawienie swoich kompetencji. Skuteczna jest zachęta i pomoc ze strony kadry dydaktycznej i bardzo dobrych kolegów. Charakterystycznym momentem na studiach jest przejście z I na II rok – warto zauważyć duży odsiew na I roku, znacznie mniejszy na późniejszych latach studiów.

W WSE studiuja mieszkańcy regionu i Krakowa (w takiej kolejności). Na I roku studiów kładzie się nacisk na kompetencje ogólne, „miękkie”, umiejętności analityczne, przedmioty takie jak „źródła danych socjologicznych” czy „tutorial”. Widać różnice między poziomem studentów na 1 a 6 semestrze studiów (głos osoby prowadzącej zajęcia na początku i pod koniec studiów). Niemniej jednak uczelnia niepubliczna nie może postawić zbyt wysokiego poziomu, przynajmniej na początku. Studenci są przeciętni na początku, a potem mogą konkurować z innymi, także tymi z UJ. Czuja się nawet lepsi, np. z metodologii.

Podjęto kwestię prac dyplomowych i egzaminu dyplomowego. Praca dyplomowa jest tylko esejem, natomiast egzamin licencjacki jest bardzo rygorystyczny. Wyjaśniono, że studenci mają na III roku projekt badawczy, na I roku – projekt grupowy, na II roku – realizują do niego badania. Na koniec piszą raport o objętości około 100 stron. Program taki mają też studenci zaoczeni. Realizują też badania na zlecenie, np. jakiejś fundacji. Przy projektach grupowych prowadzone są karty pracy każdego studenta z odnotowaniem wykonanych zadań badawczych, redakcyjnych. Np. zrealizowano projekt „Stereotypy uczelni prywatnych” z wykorzystaniem różnych metod i technik socjologicznych (obserwacja, wywiad, fokus). Świadomie zminimalizowano prace licencjackie, zwłaszcza, że niektórzy wykładowcy prowadzili uprzednio prace dyplomowe na poziomie prac magisterskich. W dyskusji z udziałem członków Zespołu Oceniającego, zwracano uwagę na trwającą dyskusję o sensie prac licencjackich i ich charakterze, na ich „lokalną definicję prac licencjackich”. Wykładowcy WSE uważali, że utrzymanie takich „małych” prac licencjackich jest celowe, gdyż niektóre uczelnie żądają stopnia z pracy licencjackiej przy przyjmowaniu na studia II stopnia. Opisano tu zasady dyplomowania przyjęte na WSE (omówione wyżej) i wyrażono przekonanie o ich słuszności. Praca dyplomowa, której jedynie konspekt ocenia promotor jest naprawdę samodzielną pracą studenta. Promotor nie ma obowiązku czytania całej pracy studenta przed jej oddaniem. Na seminariach omawia się konspekt i udziela rad co do literatury. Zdarzały się natomiast przypadki nie przyjęcia złożonej przez studenta pracy, a raczej jej odrzucenie jako niedostatecznej. Student musi wówczas napisać nową pracę.

W kwestii **oceny sposobu kształcenia** podkreślono, że WSE myśli raczej o strukturze kwalifikacji i ramach kształcenia niż o standardach. Specyficzne kompetencje powstają w ramach każdego przedmiotu. Ze strony Komisji padło pytanie o celowość utrzymywania „starej nomenklatury” jak makro i mikrosocjologia zamiast „nowych sformułowań” o systemach, strukturach, instytucjach, procesach. Odpowiedź dotyczyła zalet kształcenia na WSE, wykraczania poza standardy, bez względu na nazewnictwo. Np. w ramach metod i technik badań socjologicznych prowadzone są zajęcia z wizualizacji danych, unikalne i znakomite, potrzebne na rynku pracy. Trudnym przedmiotem są „Współczesne teorie socjologiczne”, z których prowadzone są klasyczne wykłady i ćwiczenia z analizy tekstów. Nie ma natomiast przykładów i aplikacji tych teorii, gdyż brakuje wypracowanych narzędzi dydaktycznych. Myśli się w kategoriach dyscypliny naukowej, a nie kompetencji studentów i wymagań pracodawców. Niemniej jednak pracodawcy biorą udział w konstruowaniu programu studiów. Ich opinie o potrzebnych kompetencjach pracowników poznano dzięki

badaniom fokusowym. Pracodawcy poszukują też filozofów, jako ludzi posiadających zdolność analitycznego myślenia.

Badano też losy absolwentów. Badania takie robi się cyklicznie. Aktualnie złożony jest projekt badawczy dotyczący tego zagadnienia. Zadano pytanie czy WSE dba przede wszystkim o konkurencyjność rynkową absolwentów czy też o ich przygotowanie do studiów II stopnia? Który cel jest ważniejszy? Nie uzyskaliśmy precyzyjnej odpowiedzi na to pytanie.

W kwestii **jakości kształcenia** uznano, że zasady przyjęte na WSE są znakomite.

WSE, zwłaszcza w porównaniu z UJ czy AGH, jest małą uczelnią, umożliwiającą personalny kontakt studenta i wykładowcy, i to od I roku. „To błogosławieństwo tej uczelni.” Studenci uważają to za naturalne. Będzie też zjazd absolwentów. Studenci są zadowoleni. Rektor znał wszystkich studentów (z imienia, nazwiska i oblicza).

Wielu studentów wyjeżdża na studia zagranicę, w ramach Programu Erasmus.

Kadra naukowo- dydaktyczna pracuje w WSE i na UJ, przy czym dla wielu młodych i obiecujących, WSE jest pierwszym miejscem pracy. Zatrudniają już swoich absolwentów po studiach magisterskich i doktoranckich na UJ.

Konkludując: że pracownicy są zadowoleni z warunków pracy i studiowania. Jest zachowany poziom studiów. Nie bez znaczenia jest też bliskość przestrzenna WSE i UJ.

6. Ocena prowadzonej dokumentacji osobowej nauczycieli akademickich.

Teczki osobowe nauczycieli akademickich spełniają wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika (Dz. U. Nr 62, poz. 286 z późn. zm.). We wszystkich teczkach znajdują się dokumenty zgromadzone w związku z ubieganiem się o zatrudnienie, dokumenty dotyczące nawiązania stosunku pracy i przebiegu zatrudnienia. Dokumenty znajdujące się w aktach są ułożone w porządku chronologicznym i ponumerowane. Teczki zawierają pełen wykaz znajdujących się w nim dokumentów.

Kopie dyplomów znajdujące się w teczkach zostały poświadczane za zgodność z oryginałem.

We wszystkich teczkach znajdują się aktualne zaświadczenia o odbytych badaniach lekarskich oraz aktualne zaświadczenia o ukończeniu szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i

higieny pracy.

Umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy.

Uczelnia stosuje wzór oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego proponowany przez Prezydium PKA.

Wnioski: Kadra uczelni reprezentuje wybitne osobowości, zaangażowane w różnych polach i miejscach naukowego życia w skalach światowych. Transmituje wszystkie swe zasoby na teren uczelni i włącza ją do współpracy naukowej w przedsięwzięciach poza lokalnych. Zapewnia realizację wszystkich celów kształcenia socjologicznego. Zadania dydaktyczne są realizowane wedle wymagań uniwersyteckich.

Część V. Działalność naukowa i współpraca międzynarodowa.

1. Ocena działalności naukowej, ze szczególnym uwzględnieniem badań związanych z ocenianym kierunkiem studiów, a także ich finansowania, uzyskiwanych grantów i systemu wspierania rozwoju własnej kadry. Ocena dorobku wydawniczego i wdrożeniowego. Nagrody za wyniki w pracy naukowej.

Uczelnia partycypuje w licznych programach badawczych w skalach regionalnych, ogólnopolskich, europejskich. Jednym z ważniejszych są:

- a) Diagnoza stanu rozwoju sektorowego dialogu społecznego w skali ogólnopolskiej
- b) Wykorzystanie ewaluacji opartej na teorii programu oraz analizy efektu netto w ewaluacji dotacji
- c) Ewaluacja jako standard zarządzania w sektorze publicznym
- d) Procesy decyzyjne w ramach Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej: struktura, dynamika, wyniki
- e) Zaufanie społeczne jako nowoczesna forma patriotyzmu i obywatelskości
- f) Oczekiwania pracodawców wobec absolwentów uczelni (badanie w ramach Projektu Rozwojowego Uczelni)

Kultura i Polityka. Zeszyty Naukowe WSE - to własne wydawnictwo uczelni z następującym cyklem wydawniczym:

Europa i Świat : Zeszyty Naukowe WSE 1/2007. ISSN 1897-942

Kultura i Polityka : Zeszyty Naukowe WSE 2 i 3/2008. ISSN 1899-4466

Kultura i Polityka: Zeszyty Naukowe WSE 4/2007. ISSN 1899-4466 (temat numeru: Miasto)

Kultura i Polityka: Zeszyty Naukowe WSE 5/2007. ISSN 1899-4466 (temat numeru: Uniwersytet)

Programy badań zakładają uczestnictwo studentów i istotnie jest to praktyka bardzo aktywna. Zrealizowane inicjatywy ogarniają problematykę zmian w Europie Środkowowschodniej, problematykę stereotypów narodowych, promocję Polski . Demonstrowane na licznych konferencjach są materiałem wzorowej łączności z dydaktyką

2. Ocena studenckiego ruchu naukowego, w tym działalności kół naukowych oraz udziału studentów w badaniach naukowych.

Uczelnia stymuluje rozwój studenckiego ruchu naukowego i, ogólnie rzecz biorąc, stwarza warunki do jego działalności. Ze względu na ograniczony zasób powierzchni lokalowych, koła naukowe nie mają do dyspozycji własnych pokoi. Koła organizują konferencje oraz prowadzą własne projekty badawcze. W swej działalności mogą liczyć na wsparcie merytoryczne opiekunów. W zakresie wsparcia materialnego, koła naukowe finansowane są bezpośrednimi dotacjami Rektora, nie dysponują samodzielnym budżetem. W ramach studiów I stopnia studenci nie angażują się w prowadzenie badań czy uczestniczenie w badaniach prowadzonych przez pracowników Wydziału. Uwzględniając charakter studiów oraz rozmiar uczelni, wypada studencki ruch naukowy ocenić pozytywnie.

3. Ocena współpracy międzynarodowej.

Wyższa Szkoła Europejska (WSE) zawarła (lub przedłużyła) w latach 2006-2009 umowy partnerskie z 32 uniwersytetami.

W pierwszym roku badanego okresu (2006/07) z kierunku socjologia na wymianę w ramach programu Erasmus wyjechało 10 studentów. Rok później do wyjazdu zakwalifikowano 7 studentów socjologii, natomiast w 2008/09 z możliwości wyjazdu skorzystało 14 studentów tego kierunku.

Wyższa Szkoła Europejska nie oferuje kursów w języku angielskim na kierunku socjologia w związku z czym nie przyjmuje również studentów zagraniczny na ten kierunek.

Wyjazdy kadry naukowo-dydaktycznej: W roku 2006/07 z WSE wyjechał jeden pracownik naukowy z kierunku socjologia w ramach programu *staff mobility* programu Erasmus. W latach 2007/08 i 2008/09 z możliwości wyjazdu skorzystało po dwóch wykładowców. Uczelnia korzysta także z programów Fulbrighta, nie dotyczy to socjologii.

Wnioski: Uczelnia jest ośrodkiem harmonijnej więzi dydaktyki i badań. Poziom umiędzynarodowienia jest świadectwem zaangażowania poszczególnych osób i programu stawiającego na kooperacje międzynarodowe. Potencjał i przedmiotowe przedsięwzięcia uczelni zaspakajają wysokie wymagania i zadania międzynarodowej współpracy.

Część VI. Baza dydaktyczna.

1. Ocena dostosowania bazy dydaktycznej, w tym sal wykładowych, pracowni i laboratoriów oraz ich wyposażenia, dostępu do komputerów i Internetu, zasobów bibliotecznych do potrzeb naukowych i dydaktycznych ocenianego kierunku, a także dostosowania bazy do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Wyższa Szkoła Europejska dysponuje dobrą bazą dydaktyczną zlokalizowaną w trzech budynkach w ścisłym centrum miasta. Zmodernizowane sale dydaktyczne o powierzchni ponad 3000 m² gwarantują wszelkie zajęcia dydaktyczne z użyciem nowoczesnej aparatury medialnej i informatycznej, prace badawcze, administracyjne, konferencyjne itp. Gospodarowanie powierzchnie i pomieszczenia gratyfikują każde potrzeby socjalne, rekreacyjne, naukowe. Baza lokalowa Uczelni opiera się o długoletnie umowy najmu budynków. Aktualnie wynajmowane budynki gwarantują potrzebną ilość sal do prowadzenia zajęć i pracy administracji. Biznes plan Uczelni od początku zakłada korzystanie z sal wynajmowanych do czasu osiągnięcia rozwoju ilościowego zapewniającego przychody pozwalające na podjęcie własnych inwestycji.

Zasoby Biblioteczne

Biblioteka WSE powstała we wrześniu 2003 r. Księgozbiór Biblioteki składa się z ponad 8 950 woluminów wydawnictw zwartych oraz ponad 8 350 numerów wydawnictw ciągłych. Biblioteka korzysta z nowoczesnych rozwiązań informatycznych. Biblioteka WSE to poważny ośrodek badań angażujący środki na programy. Jej zasoby stale wzbogacane są licznymi donacjami i darami. Powiązana z sieciami wymian i przekazów jest nowoczesną gwarancją wszystkich zadań i celów dydaktycznych.

2. Opinia studentów na temat obiektów dydaktycznych, socjalnych i sportowych, w tym ich wyposażenia.

Infrastruktura Wydziału jest zadawalająca. Sale dydaktyczne dostosowane są do zajęć w nich prowadzonych. Aczkolwiek zdaniem studentów krzesła z pulpitemi w salach do nauki języków powinno zastąpić się wygodniejszymi ławkami. Zaplecze sanitarne stoi na wysokim poziomie, toalety są dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo. Mimo to, sam budynek przy ul. Westerplatte nie jest przystosowany do użytkowania przez

niepełnosprawnych (schody). Problemem podnoszonym przez studentów jest ograniczony zasięg sprawnie funkcjonującego bezprzewodowego Internetu wyłącznie do okolic auli i Sali A 03. Wydział jest dobrze skomputeryzowany. Pracownie komputerowe, jak i inne sale, są dostępne dla studentów poza godzinami zajęć. Z komputerów można też skorzystać w bibliotece. Uczelnia zapewnia pokój dla działalności samorządu, ale już nie dla kół naukowych i innych organizacji studenckich. Funkcjonujący na Wydziale punkt gastronomiczny oferuje wąski asortyment (brak dań obiadowych) w mało atrakcyjnych cenach. Mankament ten niweluje lokalizacja budynków Wydziału w centrum Krakowa, dzięki czemu studenci mają możliwość posilenia się w okolicznych stołówkach (przy Akademii Muzycznej). Ze względu też na położenie w centrum miasta, Wydział jest dobrze skomunikowany. Przed budynkiem zainstalowane są stojaki na rowery, co chwala sobie studenci. Narzekają natomiast na brak dostępu do parkingu (zarezerwowany tylko dla wykładowców. Uwzględniając jego ograniczoną powierzchnię, stoją na stanowisku, że dobrym rozwiązaniem byłoby zapewnienie przez uczelnię studentom abonamentów na parkowanie w strefie C, najlepiej w ramach czesnego.

Wnioski: Infrastruktura wizytowanego Wydziału jest odpowiednia do prowadzenia studiów. Większość zalet w tej dziedzinie wynika z położenia budynków w centrum Krakowa, powiązaniem z innymi instytucjami i sieciami współpracy naukowej. Rekomendujemy uwzględnienie opinii studentów dotyczących funkcjonowania bezprzewodowego Internetu.

Część VII. Sprawy studenckie.

1. Ocena spraw studenckich, w tym działalności samorządu i organizacji studenckich oraz współpracy z władzami uczelni.

Samorząd studencki posiada zaplecze do działania w postaci własnego, wyposażonego pokoju. Środki finansowe pochodzą z bezpośrednich dotacji projektowych Rektora udzielanych na podstawie składanego preliminarza (jak w wypadku wszystkich organizacji studenckich w uczelni). Studenci oceniają ich wysokość jako dostateczną. Struktura samorządu odpowiada rozmiarowi uczelni i jej organizacji. Samorząd w pełni korzysta ze swych ustawowych uprawnień, m. in. regularnie opiniując plany studiów i programy nauczania. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że Samorząd działa w oparciu o regulamin z 2003 r., uchwalony jeszcze pod rządami starej ustawy. Konieczne jest zatem jego dostosowanie do wymogów ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, zwłaszcza poprzez wprowadzenie regulacji dotyczących Sądów Koleżeńskich, jak też właściwego trybu wejścia w życie (zgodność ze Statutem WSE i Ustawą stwierdza Senat uczelni, a nie Rektor, jak to jest określone w § 38 Regulaminu Samorządu). Samorząd jest przychylnie postrzegany przez studentów. Jego relacje z władzami uczelni są bardzo dobre. Samorząd boryka się z problemem niskiego zainteresowania studentów pracą w jego organach. Możliwe, że wynika to z dwuletniej kadencji, która jest długa w odniesieniu do czasu trwania studiów I lub II stopnia.

2. Ocena systemu opieki materialnej i socjalnej oferowanej studentom wizytowanej jednostki.

Wszystkie świadczenia pomocy materialnej z Funduszu Pomocy Materialnej przyznają w uczelni komisje stypendialne. Są one powołane w składzie i w trybie zgodnym z Ustawą. Nie jest jednak do końca uszanowana zasada demokracji w ich pracach, gdyż przewodniczącymi komisji wskazują odpowiednio dziekan bądź rektor, narzucając ich pozostałym członkom. Wydawane przez komisje decyzje administracyjne spełniają wymogi stawiane przez przepisy Kodeksu Postępowania Administracyjnego. Sugeruje się jednak rozbudowanie pouczenia o informacje na temat organu, za pośrednictwem którego należy składać odwołania/skargi do sądu oraz w przypadku decyzji Odwoławczej Komisji Stypendialnej, dokładne określenie właściwego wojewódzkiego sądu administracyjnego.

Obecna redakcja pouczenia może sugerować, że środki zaskarżenia składa się bezpośrednio do organu odwoławczego czy sądu.

W uczelni nie dokonuje się formalnie podziału środków dotacji Funduszu Pomocy Materialnej, o jakim mowa w art. 174 ust. 2 Ustawy, co stanowi naruszenie tego przepisu, a przede wszystkim kompetencji właściwego organu Samorządu.

Wyróżnić wypada uczelnianie programy stypendialne adresowane do absolwentów szkół średnich i zachęcające do podjęcia studiów w uczelni oraz do laureatów tychże stypendiów motywujące do utrzymania wysokich osiągnięć w nauce i promujących aktywną postawę społeczną.

W ocenie studentów wysokość oferowanego przez uczelnię wsparcia (także tego z budżetu Państwa) jest zadowalająca. System pomocy materialnej spełnia swą rolę, bowiem zdolny student uczelni ma możliwość uzyskania wykształcenia bez ponoszenia wydatków na czesne z własnej kieszeni.

3. Opinie studentów prezentowane w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

Spotkanie ze studentami odbyło się 14 maja o godz. 11. Motywami jakimi kierowali się studenci przy wyborze kierunku „socjologia” prowadzonego przez Wydział były: dobra opinia wśród pracodawców o absolwentach, dobry program nauczania łączący teorię z praktycznym jej stosowaniem przygotowujący do podjęcia studiów II stopnia. Znakomita większość zebranych ma w planach po ukończeniu studiów aplikować na studia II stopnia w zakresie socjologii prowadzone przez Uniwersytet Jagielloński. Zasady dyplomowania są wśród słuchaczy oceniane skrajnie. Dla studentów, którzy planują studia socjologiczne II stopnia w Uniwersytecie Jagiellońskim formuła egzaminu dyplomowego poprzedzonego repetytorium jest znakomitą odpowiedzią, bo świetnie przygotowuje do egzaminu na studia II stopnia. Głosy krytyczne wobec takiego rozwiązania padają ze strony studentów, którzy nastawieni są na zdobycie umiejętności praktycznych (badawczych) lub nie wiążą swej najbliższej przyszłości ze studiowaniem socjologii w UJ. W ich opinii bardzo krótka praca teoretyczna jest z założenia odtwórcza, woleliby pisać pracę w oparciu o przeprowadzone własne badania. Dla nich też niepotrzebne wydają się zajęcia repetytoryjne. Postulują możliwość wyboru formy dyplomowania. Optują za możliwością obrony pracy licencjackiej będącej analizą przeprowadzonego badania. Nie chcą wtedy zdawać już egzaminu końcowego. Innym problemem zasadzającym się na różnorodnych potrzebach studentów, jest ten dotyczący specjalności Public Relations. W opinii studentów te same specjalności jej

program jest za mało wyprofilowany jak na specjalność. Zawiera zbyt dużo obowiązkowych przedmiotów ze specjalności badawczej, które nie są tak przydatne/potrzebne studentom PR, a są zmuszeni do poświęcania czasu na ich naukę zamiast skoncentrowania się na przedmiotach *stricte* dotyczących PR. Najbardziej krytykowanym przez studentów tej specjalności był przedmiot Praca badawcza, który składa się też z obligatoryjnych spotkań warsztatowych, które w opinii studentów powinny być fakultatywnymi konsultacjami. Dla studentów studiów stacjonarnych pożądaną zmianą byłoby dostosowanie siatki zajęć do ich potrzeb. Obecnie wiele zajęć odbywa się popołudniu, w siatce występują duże przerwy między zajęciami (okienka) przez co studenci są ograniczeni w planowaniu swej aktywności pozastudenckiej (a nawet odbywaniu praktyk w ciągu roku akademickiego), wręcz mają wrażenie, że rozkład zajęć jest bliższy siatce dedykowanej studentom wieczorowym.

Wysokość czesnego według słuchaczy jest wysoka. Irytuje ich rozwiązanie polegające na istnieniu szeregu dodatkowych opłat poza czesnym, o których istnieniu nie mają świadomości (Wszystkie opłaty o jakich mówili studenci w czasie spotkania są przewidziane w Regulaminie odpłatności za studia. Oznacza to brak powszechnej znajomości tych przepisów.). Uważają, że opłaty za egzamin dyplomowy powinny być wliczone do czesnego. Podobnie, opłaty za zaliczenia i egzaminy poprawkowe uważają za dysfunkcjonalne, bo mogą one generować podejrzenia o celowe oblewanie studentów w pierwszym terminie w celu uzyskania tego rodzaju opłat przez uczelnię. Studenci postulują zniesienie funkcji opiekuna samorządu, gdyż ogranicza ona autonomię Samorządu studentów nie udzielając jakiegokolwiek wsparcia.

Wnioski Uczelnia spełnia wymogi w zakresie spraw studenckich. Rekomendacje: wybieranie przewodniczących komisji stypendialnych przez ich członków, respektowanie zasad podziału dotacji FPM zgodnie z art. 174 ust. 2 Ustawy, dywersyfikacja programów specjalności i form dyplomowania, ewaluacja siatki zajęć, weryfikacja postanowień Regulaminu odpłatności za studia pod kątem racjonalizacji liczby różnorodnych opłat dodatkowych, gruntowna nowelizacja Regulaminu Samorządu doprowadzająca go do stanu zgodnego z obowiązującym prawem,

Część VIII. Dokumentacja toku studiów.

Ocena zgodności prowadzonej w uczelni dokumentacji toku studiów, w tym albumu studentów, księgi dyplomów, teczek osobowych studentów i absolwentów, kart okresowych osiągnięć studenta i indeksów, wydawanych dyplomów i suplementów z przepisami prawa.

Album studenta i księga dyplomów są prowadzone w formie elektronicznej, centralnie dla całej Uczelni zgodnie z § 9 oraz § 11 ust. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224, poz. 1634). Numer albumu przypisany jest studentowi na wszystkich kierunkach i poziomach studiów realizowanych przez studenta w Uczelni. Numer albumu studenta odpowiada numerowi wpisanemu w indeksie studenta i w legitymacji studenckiej.

Protokoły zaliczenia przedmiotu zasadniczo są prowadzone zgodnie z § 10 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Analiza losowo wybranych teczek studentów oraz osób skreślonych z listy studentów, wykazała, iż są one prowadzone poprawnie i zawierają wymagane dokumenty, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów.

Stwierdzono, że spośród decyzji wydawanych w indywidualnych sprawach studenckich wszystkie wyczerpują wymaganą przepisami formę.

Oglądowi poddano losowo wybrane indeksy i karty okresowych osiągnięć studenta. Nie stwierdzono w nich poważnych uchybień. Rejestr wydawanych indeksów i legitymacji jest prowadzony w formie elektronicznej. Wpisy są sporządzane zgodnie z § 8 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Oglądowi poddano losowo wybrane dyplomy i suplementy oraz dokumenty związane z procesem dyplomowania. Dyplomy sporządza się poprawnie, w wymaganym przepisami terminie trzydziestu dni od dnia złożenia egzaminu dyplomowego. Protokoły egzaminu dyplomowego są prowadzone prawidłowo, stosownie do § 11 ust. 2 rozporządzenia w sprawie dokumentacji przebiegu studiów. Nie stwierdzono uchybień w pozostałej dokumentacji związanej z procesem dyplomowania.

Analiza dokumentacji toku studiów pozwoliła na stwierdzenie, iż jest ona prowadzona w sposób prawidłowy. Dostrzeżono jedynie nieliczne niedociągnięcia, które nie
--

wpływają na ogólną pozytywną ocenę tego aspektu działalności Uczelni.

Część IX. Podsumowanie.

1. Ocena spełnienia standardów jakości kształcenia.

Tabela nr 5.

Część raportu	Nazwa standardu	Ocena spełnienia standardów				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
Cz. II	Struktura kwalifikacji absolwenta		x			
Cz. II	Plany studiów i programy nauczania		x			
Cz. IV	Kadra naukowo-dydaktyczna	x				
Cz. II	Efekty kształcenia		x			
Cz. V	Badania naukowe		X (przede wszystkim kadra poza WSE)			
Cz. III	Wewnętrzny system zapewnienia jakości	x				
Cz. VI	Baza dydaktyczna		x			
Cz. I, VII	Sprawy studenckie					
Cz. I, IV, VIII	Kultura prawna uczelni i jednostki		x			
Cz. I, II, III	Kontakty z otoczeniem		x			
Cz. II, V	Poziom umiędzynarodowienia		x			

2. Ocena perspektyw utrzymania i rozwoju kształcenia na ocenianym kierunku w wizytowanej jednostce oraz ewentualne zalecenia.

Jeśli nie zajdą nieregularne zjawiska, WSE ma przewidywalne stany swego rozwoju. Potencjał naukowy, formalny, merytoryczny, organizacyjny i infrastrukturalny w powiązaniu ze sprawnością zarządzania stanowi perspektywę stabilności z realistycznymi obietnicami, wśród których jest redukcja rekrutacji na studia socjologiczne. Dręczona tendencjami demograficznymi i nowymi orientacjami edukacyjnymi możliwych absolwentów szkół średnich nie gwarantuje stabilności na kierunku socjologia. Pojawia się paradoks uczelni w otoczeniu wielkich ośrodków akademickich, jeśli nie określi się ona w kategoriach

kształcenia niszowego: ma większe szanse rozwoju niż stabilności kształcenia na kierunkach dominujących w ośrodkach, z którymi mają liczne kooperacje. Wewnątrz własnej struktury oferuje wysokie standardy. W konfrontacji z procesami ponadlokalnymi musi znaleźć dla swego potencjału nowe zadania.

Prof. dr hab. Andrzej Wójtowicz

Członek PKA

W odpowiedzi na raport Władze uczelni odniosły się do sformułowanych w raporcie uwag przedstawiając dodatkowe informacje, wyjaśnienia i stosowne dokumenty, nie uzasadniają one jednak zmiany uprzednio sformułowanych ocen.